

8ste VERGADERING. — 20 DECEMBER 1921.

Mededeeling van ingekomen stukken. — Verslag uitgebracht over een geloofsbrief.

8ste VERGADERING.

VERGADERING VAN DINSDAG 20 DECEMBER 1921.

(Bijeenroepingsuur 8½ namiddag.)

Ingekomen: 1°. Berichten van leden; 2°. Geloofsbrief met bijbehorende stukken van het nieuwbenoemde lid der Kamer den heer jhr. J. Beelaerts van Blokland. — Onderzoek van deze stukken. — Schorsing en hervatting der vergadering. — 3°. Een Koninklijk besluit. — Beëdiging en toelating van den heer Beelaerts van Blokland. — 4°. Bericht van overlijden van den heer P. C. 't Hooft. — Toespraak van den Voorzitter. — 5°. Missives van den directeur van het Kabinet der Koningin; 6°. een Koninklijk besluit; 7°. Regeeringsmissives; 8°. Verzoekschriften; 9°. Geschriften; 10°. Ontwerpen van wet. — Trekking der afdelingen. — Toespraak van den Voorzitter. — Schorsing en hervatting der vergadering. — Mededeeling van de benoeming van voorzitters en tweede-voorzitters. — Regeling van werkzaamheden. — Verlof verleend aan den heer van Embden tot het richten van vragen aan den Minister van Waterstaat betreffende de afschaffing van den portvrijdom.

Voorzitter: de heer van Voorst tot Voorst.

Tegenwoordig met den Voorzitter 39 leden, te weten de heeren: Idenburg, van den Berg, Franssen, de Waal Malefijt, Gilissen, de Vos van Steenwijk, de Boer, van Embden, Diepenhorst, Smeenge, Anema, Vliegen, mevrouw Pothuis-Smit, de heeren Reekers, de Gijselaar, Michiel van Kessenich, Slingenberg, van Loon, van Kol, van Houten, Binnerts, Smits, van der Feltz, Kraus, Arntz, Verheijen, Haffmans, van Wassenaer van Catwijk, van der Does de Willebois, Wittert van Hoogland, Fokker, Blomjous, Cremer, Bergsma, van Basten Batenburg, van Swaay, van der Maesen de Sombreff en Beelaerts van Blokland.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter: Ik deel aan de Vergadering mede, dat zijn ingekomen:

1°. berichten van leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen: van den heer d'Aumale van Hardenbroek, deze bijeenkomst; van den heer Polak, wegens ambtsbezigheden; van den heer Geertsema, hedenavond.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

Handelingen der Staten-Generaal. — 1921—1922. — I.

(Voorzitter e. a.)

2°. de geloofsbrief met bijbehorende stukken van het nieuwbenoemde lid der Kamer den heer jhr. J. Beelaerts van Blokland.

Deze stukken worden gesteld in handen eener Commissie van drie leden, waartoe de Voorzitter benoemt de heeren Kraus, Gilissen en Idenburg.

De vergadering wordt eenige oogenblikken geschorst en daarna hervat.

De heer Kraus brengt het volgende verslag uit:

Uw Commissie, in wier handen zijn gesteld de geloofsbrief met bijbehorende stukken van den heer jhr. J. Beelaerts van Blokland, door de Provinciale Staten van Gelderland tot lid der Eerste Kamer gekozen, heeft de eer het volgende verslag uit te brengen:

De heer Beelaerts van Blokland heeft overlegd:

1°. een uittreksel uit de notulen der Statenvergadering van Gelderland van 6 December 1921, waaruit blijkt, dat 54 leden de presentielijst hebben geteekend, dat bij de eerste stemming zijn ingeleverd 4 blanco-biljetten, en dat zijn uitgebracht 48 geldige stemmen, zoodat de volstreckte meerderheid 25 bedraagt, van welke stemmen zijn uitgebracht op: jhr. J. Beelaerts van Blokland 24, prof. J. J. Heeres 1, mr. dr. C. O. P. baron Creutz 6, F. M. Wibaut 10 en mr. A. J. baron van Nagell tot Ampsen 7 stemmen.

Alsnu wordt overgegaan tot een tweede vrije stemming, waarbij blijkt, dat is ingeleverd 1 blanco-biljet en dat zijn uitgebracht 51 geldige stemmen, zoodat de volstreckte meerderheid 26 bedraagt, van welke stemmen zijn uitgebracht op: jhr. J. Beelaerts van Blokland 24, F. M. Wibaut 10, mr. dr. C. O. P. baron Creutz 6 en mr. A. J. baron van Nagell van Ampsen 11 stemmen.

Thans wordt overgegaan tot een stemming over de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen.

De uitslag der stemming is, dat is ingeleverd 1 blanco-biljet en dat zijn uitgebracht 51 geldige stemmen, waarvan de volstreckte meerderheid 26 bedraagt, van welke stemmen zijn uitgebracht op: jhr. J. Beelaerts van Blokland 30 en op mr. A. J. baron van Nagell van Ampsen 21 stemmen, zoodat jhr. J. Beelaerts van Blokland benoemd is tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal;

2°. een uittreksel uit het register van geboorten der gemeente 's Gravenhage, waaruit blijkt, dat aldaar op den 8sten Augustus 1877 is geboren Johannes Beelaerts van Blokland;

3°. een door hemzelf, onder dagteekening van 19 December 1921, afgegeven verklaring, dat geen andere openbare ambten door hem worden bekleed dan het lidmaatschap van den gemeenteraad van Renkum.

Hieruit blijkt, dat de heer Beelaerts van Blokland geen betrekking bekleedt, onverenigbaar met het lidmaatschap der Staten-Generaal.

Uw Commissie stelt mitsdien voor, genoemden heer tot lid der Kamer toe te laten, zoodra de bij art. 91 in verband met art. 87 der Grondwet bedoelde eeden (beloften en verklaring) door hem zullen zijn afgelegd.

De Kamer vereenigt zich met de voorgestelde conclusie;

3°. een Koninklijk besluit van 10 December 1921 n°. 30, houdende machtiging op den Voorzitter der Eerste Kamer om de bij art. 91, juncto art. 87, der Grondwet bedoelde eeden (beloften en verklaring) af te nemen aan het nieuwbenoemde lid den heer jhr. J. Beelaerts van Blokland.

Dit besluit wordt voor kennisgeving aangenomen;

De Voorzitter: Het nieuwbenoemde lid de heer Beelaerts

Beëdiging van een lid der Kamer. — Toespraak van den Voorzitter. — Mededeeling van ingekomen stukken.

(Voorzitter.)

van Blokland is in het gebouw der Kamer aanwezig. Ik verzoek den heer griffier dien heer hier binnen te leiden.

De heer **Beelaerts van Blokland**, door den griffier binnengeleid, legt de bij de Grondwet voorgeschreven eeden in handen van den Voorzitter af.

De **Voorzitter**: Ik wensch den heer Beelaerts van Blokland geluk met zijn benoeming en verzoek hem, in ons midden plaats te nemen.

Verder deel ik mede, dat nog zijn ingekomen:

4°. de volgende brief:

„Arnhem, 19 November 1921.

Hoogedelgestrengte Heer!

Hierbij vervul ik den treurigen plicht de Eerste Kamer der Staten-Generaal mededeeling te doen van het overlijden van mijn geliefden echtgenoot mr. P. C. 't Hooft, lid dier Kamer.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn,
A. 't Hooft—Blankers.”

De **Voorzitter**: Medeleden! Met het overlijden van mr. 't Hooft heeft onze Kamer een groot verlies geleden.

Vóórdat hij als afgevaardigde van Gelderland in 1899 als lid der Eerste Kamer optrad, had hij reeds een vruchtbaar leven achter zich. Als lid van den gemeenteraad, lid der Provinciale Staten, lid van de Tweede Kamer, kantonrechter, rechter in de rechtbank was hij reeds werkzaam geweest.

De 22-jarige parlementaire loopbaan, welke daarop volgde, deed hem kennen als een man van groote beginselvastheid. Daardoor kwam zijn politieke overtuiging nooit in het gedrang. Voerde hij het woord, dan getuigde dit van scherpzinnigheid en vernuft. Op aandachtig gehoor kon hij steeds rekenen. Hij sprak niet of hij had zich ernstig voorbereid.

Op juridisch en staatkundig gebied kwamen zijn heldere en zaakrijke adviezen inzonderheid tot uiting. Militaire vraagstukken hadden zijn onverflauwde belangstelling. De Regeering trok hiervan dan ook partij door hem tot lid van den Raad van Defensie en tot voorzitter der Legercommissie te benoemen. Vele officieren vroegen hem om raad. Uit waardering liet de Minister van Oorlog zich bij zijn graf vertegenwoordigen. Is het nu niet begrijpelijk, dat wij deze persoonlijkheid, dezen man van groote beteekenis, met leedwezen hebben zien heengaan? De eervolle plaats, welke hij in de Kamer en in de maatschappij tijdens zijn leven innam, blijft onverzwakt voortaan ook in ons aller herinnering voortleven.

Deze missive is namens de Kamer met een brief van rouwbeklag beantwoord, en van den inhoud is kennisgegeven aan den Minister van Binnenlandsche Zaken;

5°. vijftien missives van den directeur van het Kabinet der Koningin, houdende mededeeling van de bekrachtiging door H. M. van 22 ontwerpen van wet, door de Eerste Kamer aangenomen in haar vergaderingen van 22 September en 13 October.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen;

6°. een Koninklijk besluit van 21 October 1921 n°. 99, waarbij, met ingang van 25 October d.a.v. gedurende de afwezigheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken, in verband met zijn benoeming tot eersten gedelegeerde ter Conferentie te Washington, de Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de leiding van de aangelegenheden van het Departement van Buitenlandsche Zaken.

Dit besluit wordt voor kennisgeving aangenomen;

7°. de volgende Regeeringsmissives:

twee, van het Departement van Binnenlandsche Zaken, ten geleide van;

het door de Wis- en Natuurkundige Afdeling der Koninklijke Akademie van Wetenschappen aan den Minister van Arbeid uitgebracht advies, met bijlagen, nopens het voorkomen van artesisch water in duingronden;

het Eerste Verslag der Bezuinigingscommissie;

een, van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, ten geleide van het ontwerp voor een vereenvoudigde regeling van de spelling en van het grammatisch geslacht in het Nederlands” enz. door prof. dr. A. Kluyver en prof. dr. J. W. Muller;

een, van het Departement van Marine, ten geleide van: het „Verslag betreffende het bedrijf der Rijkswerven te Willemsoord en Hellevoetsluis over het jaar 1920” en het „Verslag betreffende het Marine-etablisement te Amsterdam over het jaar 1920”;

vijf, van het Departement van Financiën, als:

drie, houdende mededeeling van de inzending aan de Tweede Kamer van de rekeningen betreffende het Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanruitingen voor het Rijk, van het Fonds van de Consignatiekas, en van het Staatsmuntbedrijf, alle over 1920;

en twee, houdende mededeeling van:

de afsluiting der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1920, en van de werktijd van administratieve ambtenaren;

vier, van het Departement van Waterstaat, als:

een, houdende mededeeling van de inzending aan de Tweede Kamer van de rekening van het Staatsvischershavenbedrijf te IJmuiden over 1920;

een betreffende de afschaffing van den portvrijdom;

twee ten geleide van:

de spoor- en tramwegkaart van Nederland;

het jaarverslag betrekkelijk den dienst der Posterijen, der Telegrafie en der Telefonie over 1920;

vier, van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, ten geleide van:

afleveringen en aanvullingsbladen van het *Bulletin International des Douanes*;

het verslag, betreffende de takken van dienst, ressorterende onder de Directie van den Landbouw over 1920;

de balans en de verlies- en winstrekening van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel per 31 Mei 1921;

het eerste gedeelte van het rapport der Commissie ter bestudeering van de economische vooruitzichten van den land- en tuinbouw;

een, van het Departement van Koloniën, daarbij overleggende statistische gegevens nopens de geldmiddelen van de koloniën Suriname en Curaçao over het tijdvak 1915/'22.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen, de bijlagen zullen worden nedergelegd ter griffie of geplaatst in de boekerij der Kamer;

8°. de volgende verzoekschriften:

van de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Kampen, Groningen, Borne, Veendam, Wildervank, Hoogeveen, Assen, Zaandam, Roermond, Hoogezand-Sappemeer, Weert, Winschoten, Dordrecht, Breda, Raamsdonkveer, in Opsterland, gevestigd te Gorredijk, Amersfoort, 's Gravenhage, Nijmegen, Eindhoven;

de Vereeniging van Handelaren, gevestigd te Groningen;

de N. V. Mij. „Oxygenium”, te Schiedam c.s.;

de afdeling Groningen van de Mij. voor Nijverheid en Handel;

(Voorzitter.)

de Nederlandsche Vereeniging voor handel in gedroogde zuidvruchten, specerijen en aanverwante artikelen;

de Vereeniging van Werkgevers in de Binnenvaart, gevestigd te Amsterdam;

de Vereeniging tot behartiging der Stoomvaartbelangen in Nederland;

de Vereeniging van vernis- en verffabrikanten en handelaars in Nederland, gevestigd te Utrecht;

het bestuur van de Algemeene Middenstandsvereeniging voor Breda en omstreken, gevestigd te Breda;

den Bond van Mosterdfabrikanten in Nederland;

E. Schürmann c.s., allen fabrikanten, grossiers en detailhandelaars, te Rotterdam;

A. van Stolk & Zn. c.s., allen industrieelen en handelaars, te Rotterdam;

de Dordtsche vereeniging van sigarenwinkeliers, te Dordrecht;

de Permanente delegatie der Nederlandsche Metaalhandelaars, te Amsterdam;

het dagelijksch bestuur van het Centraal Industrieel Verbond;

de Noordelijke Vereeniging van likeurstokers, wijnhandelaars, limonade- en vruchtenwijnfabrikanten, gevestigd te Groningen,

alle betrekking hebbende op het aanhangig ontwerp van wet tot aanvulling en wijziging der Zegelwet 1917;

van burgemeester en wethouder van 's Gravenhage, in zake het wetsontwerp tot onteigening in de gemeente Wassenaar van terreinen voor de uitbreiding van de spranken der 's Gravenhaagsche Duinwaterleiding;

het Comité tot behartiging van de algemeene belangen van het marinepersoneel beneden den rang van officier, te Helder;

het hoofdbestuur van den Nederlandschen R. K. Onderofficiersbond „St. Martinus”, te Amersfoort;

de Nederlandsche R. K. Vereeniging van Marinepersoneel „St. Christophorus”, te Helder,

alle betrekkelijk de ontwerp-militaire Pensioenwetten.

Deze adressen zullen worden verzonden naar de Commissie voor de Verzoekschriften;

9°. de volgende geschriften:

een, van C. Paauw en zoon, te Vlaardingen, in zake de Haagsche Drinkwaterleiding en de onteigening van duindonden onder Wassenaar

een, van W. F. Buitendijk c.s., te 's Gravenhage, allen beampten in 's Rijks dienst, ten geleide van een afdruk van een adres aan den Raad van Ministers betreffende de noodzakelijkheid eener betere verhouding van de loonen der boden tot die der kamerbewaarders;

een, van den Nederlandschen Bond van Gepensioneerden, te Hilversum, daarbij mededeelend den inhoud eener door dien bond aangenomen motie, waarbij er op wordt aangedrongen, dat in het wetsontwerp tot regeling der pensioenen voor ambtenaren en hun weduwen en weezen worde opgenomen, „dat voor hen, die vóór 1 Januari 1920 gepensionneerd zijn, gelijkstelling wordt verkregen van de grondslagen hunner pensioenen met die, welke na 1 Januari 1920 werden toegekend”;

een, van het hoofdbestuur van den Nederlandschen Bond van vakschoolleeraren en -leeraressen, ten geleide van een staat van de tekorten in de uitbetaling der salarissen, zooals de toestand was, voor zoover hem bekend op 15 October 1921;

een afdruk van een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in zake het ontwerp van wet tot regeling van het middelbaar onderwijs;

een, namens het Algemeen Bestuur van de Tuchtunie, ten geleide van een afschrift van een adres aan den Minister van

Justitie in zake beteugeling van het gebruik van tabak door kinderen;

een, van de Handelsvereeniging van metaal-industrieelen, met afschrift van een open brief aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, in zake den hoogst ernstigen toestand, waarin de Nederlandsche metaalnijverheid verkeert;

een, van den Algemeenen Nederlandschen Zuivelbond, met een overdruk van een communiqué, omtrent een te Utrecht gehouden vergadering ter bespreking van het wetsontwerp, regelende den boter- en kaasuitvoer;

een, van burgemeester en wethouders van Boskoop, betreffende de uitvoering van de Vleeschkeuringswet;

betuigingen van adhaesie aan het streven en de bedoeling van prof. van Vollenhoven, uitgedrukt in diens *Gids*-artikel „Ontwapening”, ingezonden door:

D. Bakker c.s., oud-leden van den Vrijzinnig Christelijken Studentenbond;

den kerkeraad der Doopsgezinde Gemeente te Krommenie;

alsvoren te Aalsmeer;

een, van den burgemeester van Batavia, met een afdruk van zijn tot den gemeenteraad van Batavia gericht schrijven, houdende aanbieding van een motie tegen het door de Nederlandsch-Indische Regeering ontworpen plan in zake de wijziging van de sedert 1913 bestaande zoogenaamde accresregeling, welke motie door den raad zonder bespreking of hoofdelijke stemming is aangenomen;

een, van den burgemeester van Medan, naar aanleiding van die motie;

drie, van de burgemeesters van Semarang, Cheribon en Meester Cornelis, waarbij adhaesie wordt betuigd aan voormelde motie;

een, van het hoofdbestuur van den Indischen Bond, ten geleide van een afschrift van een door dezen bond aangenomen motie in zake de nivelleeringsvoorstellen;

een, van den Nederlandschen Verladingsbond, te Rotterdam, betreffende het wetsontwerp tot aanvulling en wijziging der Zegelwet 1917;

betuigingen van adhaesie aan het adres van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Groningen, in zake laatstgemeld ontwerp, door de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Neede, Oldenzaal, Hilversum, Sneek, Maastricht en Vlissingen,

en aan het adres van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Dordrecht te dier zake, door de afdeling Dordrecht van de Nederlandsche Banketbakkersvereeniging;

een telegram van het bestuur van Middenstandsvereeningen, handelsbelang en Hanze, verzonden uit Middelburg, in zake het bovengenoemd wetsontwerp tot aanvulling en wijziging der Zegelwet 1917.

Deze geschriften zullen worden nedergelegd ter griffie ter inzage voor de leden;

10°. van de Tweede Kamer de volgende door haar aangenomen ontwerpen van wet:

Aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Kosten vervaardiging soep-tabletten, bouillon- en jusblokjes) (40);

Vereeniging van de gemeenten Engelen en Bokhoven (128);

Nadere verhooging van het XIde hoofdstuk der Staatsbegrootingen voor 1919 en 1920; verhooging van het XIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1921 (Verschillende onderwerpen) (3 wetsontwerpen) (135);

Wijziging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (146);

Wijziging van hoofdstuk VA der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (257);

(Voorzitter.)

Nadere wijziging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (289);

Verhooging van de begrooting van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1920 (Kindertoelagen ambtenaren) (301);

Verhooging van het kredietbedrag ter voorziening in het kastekort van den Surinaamschen dienst hier te lande gedurende de jaren 1919, 1920 en 1921 (306);

Aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Salarisverhooging van Rijksambtenaren) (313);

Wijziging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (349);

Wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (355);

Staatsbegrooting voor 1922: (2)

Hoofdstuk II (Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin);

Hoofdstuk VIIA (Nationale Schuld);

Hoofdstuk IX (Departement van Waterstaat);

Hoofdstuk XII (Onvoorziene uitgaven);

Middelenwet;

Begrooting van het Fonds ter verbetering van de Kustverdediging, dienst 1922 (46);

Wijziging van hoofdstuk XA der Staatsbegrooting voor 1920 (Verschillende onderwerpen) (47);

Begrooting van het Staatsvischershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1922 (61);

Opleggen van voorloopige aanslagen in de directe belastingen (77);

Onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stations-emplacement te Castricum (121);

Onteigening ten behoeve van de uitbreiding van het gebouw van het bestuur van den postchèque- en girodienst (124);

Onteigening voor den bouw van middenstandswoningen te Tilburg (126);

Goedkeuring van het tusschen Nederland en België gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (130);

Goedkeuring van den onderhandschen verkoop van domeingrond onder Prinsenhage aan de stichting „Woningbouw voor arbeiders Prinsenhage” (137);

Goedkeuring van den onderhandschen verkoop van domeingrond onder Ginneken aan de „Vereeniging voor Christelijk Onderwijs te Breda en omstreken” te Breda (138);

Goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond onder Dwingeloo, gesloten met R. van Noord, landbouwer te Lhee, gemeente Dwingeloo (139);

Voorzieningen ten aanzien van de verlenging van den aflossingstermijn van de ingevolge de wetten van 11 April 1919 (*Staatsblad* n°. 108) en 4 November 1919 (*Staatsblad* n°. 638) door Nederland aan Frankrijk verleende voorschotten (141);

Onteigening voor den bouw van stuw-complexen nabij Belfeld, Afferden en Grave ten behoeve van de kanalisatie van een gedeelte van de rivier de Maas (147);

Wijziging van hoofdstuk VA en X der Staatsbegrooting voor 1921 (Kosten der inrichtingen voor Landbouwhuishoudkunde) (148);

Wijziging en aanvulling der wet van 22 December 1919 (*Staatsblad* n°. 882), houdende machtiging tot het van Rijkswegen garanderen van geldleeningen ten behoeve van de stichting en inrichting van gebouwen van gesubsidieerde bijzondere scholen voor nijverheids- en handelsonderwijs (149);

Nadere bepalingen betreffende den uitvoer ter zee van binnenlandsch gedistilleerd, onder genot van afschrijving van den accijns, en den doorvoer van buitenlandsch gedistilleerd (252);

Nadere aanvulling en verhooging van de koloniale begrooting van Suriname voor 1921 (Verschillende onderwerpen) (258);

Aanvulling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor 1921 (Voorschotten landbouwondernemingen met koffie of cacaoaanplant) (259);

Onteigening voor den bouw van woningen te Rotterdam ter voorziening in den woningnood (264);

Nadere wijziging en verhoging der begrooting van uitgaven en middelen van Nederlandsch-Indië voor 1921 (Verschillende onderwerpen) (268);

Verhooging, wijziging en aanvulling van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1921 (Verschillende onderwerpen) (274);

Naturalisatie van J. Braun en 18 anderen (19 wetsontwerpen) (276);

Onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stations-emplacement te Deventer (279);

Voorziening omtrent het tijdstip van inwerkingtreding van gewijzigde bepalingen van de Kieswet, de Provinciale Wet en de Gemeentewet (3 wetsontwerpen) (283);

Goedkeuring van de overeenkomst van ruiling van domeingrond onder Gilze, gesloten met C. Faes, landbouwer te Gilze (290);

Goedkeuring van eene met de N. V. „Schipper's Hijschtoestellen Maatschappij tot vervaardiging en exploitatie van Mechanische Hijschtoestellen”, gevestigd te Amsterdam, gesloten overeenkomst wegens ruiling van grond te Amsterdam (291);

Regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor 1922 (302);

Onteigening voor het verbreedten van de Brinklaan te Bussum (305);

Begrooting van het Fonds voor de uitvoering van de Tiendwet 1907 (*Staatsblad* n°. 222) voor 1922 (310);

Verlenging van de termijnen voor de afsluiting der Staatsbegrooting voor 1920 en de inzending der rekeningen (362);

Verhooging van de begrooting van uitgaven van het Leeningfonds 1914 voor het dienstjaar 1920 (Amortisatie; aandeel kwade posten opcenten) (365);

Wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Zuiderzeefonds voor 1920 (Verschillende onderwerpen) (368);

Voorziening in het kastekort van den Surinaamschen dienst 1922, 1923 en 1924 (372);

Vereeniging van de gemeenten Waalwijk, Baardwijk en Besoijen (322);

Onteigening voor den bouw van woningen te Krimpen aan den IJssel, ter voorziening in den woningnood (358);

Kwijtschelding aan Mas Agoes Achmad van eene den Lande aankomende vordering (359);

Nieuwe regeling van den dienstplicht (35);

Aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1921 (Storting op aandeelen spoorwegaansmaatschappijen) (352);

Wijziging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (349);

Nadere vaststelling van de grens der gemeente Lemsterland aan de zeezijde (354);

Wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1919 (Verschillende onderwerpen) (355);

8ste VERGADERING. — 20 DECEMBER 1921.

Trekking der afdelingen. — Toespraak van den Voorzitter. — Regeling van werkzaamheden.

(Voorzitter.)

Verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor en ten behoeve van den bouw van een brug over de Kostverlorenvaart en den aanleg van verbindingswegen tusschen die brug, den Overtoom en den ontworpen hoofdverkeersweg naar Sloterdijk, in de gemeente Amsterdam (321);

Verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor uitbreiding van het terrein der aardappelmarkt te Utrecht (324);

Aanvulling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1921 (Kosten Nederlandsche militairen in Albanië in 1914) (351);

Aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1921 (Voorschot enz. ten behoeve van de N. V. Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Stoomvaart-Maatschappij „Holland—Zuid-Afrika-Lijn”) (316);

Begroting van het Staatsboschbedrijf voor 1922 (312);

Onteigening ten behoeve van een spoorwegverbinding van de Oranje-Nassaumijn IV (353);

Verhooging van het Xde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1921 (Kosten stichting van boerderijen op woeste gronden) (272);

Aanvulling van artikel 10 der Woningnoodwet (*Staatsblad* 1918, n°. 379) (337);

Wijziging der wet op de Kanselarijrechten van 17 Juni 1918 (*Staatsblad* n°. 376) enz. en wijziging der wet van 9 Mei 1890 tot nadere regeling van de heffing en bestemming der Kanselarijleges (*Staatsblad* n°. 80) (250);

Wijziging en verhooging van het IIde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1920 (Verschillende onderwerpen) (339);

Verhooging van het VIIde hoofdstuk A der Staatsbegroting voor 1920 (Rente schatkistpapier) (344);

Wijziging van de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), houdende bepalingen omtrent de uitgifte van schatkistbiljetten, enz. (327).

Deze ontwerpen van wet zullen worden verzonden naar de afdelingen.

De vergadering gaat over tot trekking der afdelingen.

De uitslag daarvan is, dat zullen behooren:

tot de eerste afdeling: de heeren van Swaay, de Waal Malefijt, de Poer, Cremer, Slingenberg, Fokker, Bergsma, Dojes, Geertsma en Michiels van Kessenich;

tot de tweede afdeling: de heeren van Loon, van Wassenaer van Catwijk, Diepenhorst, van der Hoeven, Wittert van Hoogland, van Houten, van de Lande, Franssen en Haffmans;

tot de derde afdeling: de heeren van der Does de Willebois, Smits, Beelaerts van Blokland, van Basten Batenburg, Idenburg, mevr. Pothuis-Smit, de heeren Kraus, Bosch van Oud-Amelisweerd, de Vos van Steenwijk en van der Feltz;

tot de vierde afdeling: de heeren van Lanschot, Arntz, Gilissen, van Nierop, Vliegen, van Embden, Lucasse, Binnerts, Smeenge en van der Maesen de Sombreff;

tot de vijfde afdeling: de heeren Verheijen, Blomjous, Reekers, van den Berg, Anema, de Gijselaar, d'Aumale van Hardenbroek, Polak, van Kol en Mendels.

De Voorzitter: Medeleden! Alvorens ik u verzoek, u naar de afdelingen te begeven, wensch ik een enkel woord te spreken.

Velen uwer zullen zich wel willen herinneren, dat op 16 December 1914 wij hartelijk deelden in het zilveren ambtsjubilé, dat de griffier der Eerste Kamer mr. H. Zillesen toen vierde. Sedert dat tijdstip bereikte de jubilaris van toen een anderen mijlpaal in zijn leven.

(Voorzitter e. a.)

Het was toch 15 November jl. veertig jaar geleden, dat hij in dienst trad, der Staten-Generaal, nl. eerst acht jaar bij de Tweede en daarna 32 jaar bij de Eerste Kamer. Ik zou tegenover u in verzuim zijn, indien ik dezen verdienstelijken Staatsburger niet mede namens u gelukwenschte.

Mr. Zillesen, wij zeggen u hartelijk dank voor de wijze waarop gij uw omvangrijke taak bij dezen tak der Volksvertegenwoordiging hebt opgevat; voor de bereidwilligheid, waarmede gij de leden der Kamer uit uw rijke parlementaire ervaring hebt voorgelicht, en voor de voortdurende onverflauwde zorgen, aan 's Lands belang gewijd. Hierdoor kwam in vervulling hetgeen door u bij het aanvaarden uwer betrekking als griffier der Kamer gezworen werd, nl. dat u uw ambt als griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van het Koninkrijk der Nederlanden te goeder trouw en met alle vlijt en naarstigheid zoudt vervullen. Hierin ligt het bewijs, dat de griffier het goed heeft kunnen vinden met de leden der Eerste Kamer, en dat de leden het goed hebben kunnen vinden met den griffier.

Dat dit nog vele jaren in goede gezondheid en met de ons bekende opgewektheid moge geschieden, wenschen wij u hartelijk toe.

(Algemeene teekenen van instemming.)

De Voorzitter: Ik verzoek thans den leden zich naar de afdelingen te begeven tot het kiezen van voorzitters en tweede-voorzitters.

De vergadering wordt 10 minuten geschorst en daarna hervat.

De Voorzitter: Ik deel aan de Vergadering mede:

A. dat door de afdelingen zijn benoemd:

tot voorzitters: de heeren Cremer, van Wassenaer van Catwijk, van der Does de Willebois, Binnerts en Reekers, en tot tweede-voorzitters: de heeren Michiels van Kessenich, Franssen, Idenburg, van Embden en Verheijen.

B. Verder deel ik aan de Vergadering mede:

dat de Centrale Afdeling besloten heeft, dat heden na afloop der vergadering in de afdelingen zullen worden onderzocht de ontwerpen van wet nos. 40, 128, 135, 146, 257, 289, 301, 306, 313, 349, 355, zoomede die, vermeld onder nos. 365, 368, 372 en 302, en morgen de overige wetsontwerpen, terwijl morgenmiddag te half drie uur een openbare vergadering zal worden gehouden ter behandeling van de alsdan in staat van wijzen zijnde ontwerpen van wet.

Verder zal morgen 11 uur in de afdelingen worden onderzocht het wetsontwerp:

Vereeniging van de gemeenten Waalwijk, Baardwijk en Besoijen (322).

De Regeering had oorspronkelijk voorgesteld, deze vereeniging te doen ingaan op 1 Januari 1922. Op verzoek van de Tweede Kamer is daarin wijziging gebracht en werd voorgesteld, de vereeniging te doen ingaan op 1 Januari 1923.

Thans echter is bij amendement in de Tweede Kamer bepaald, dat de oorspronkelijke datum van inwerking-treding weer zal worden hersteld, zoodat het wetsontwerp vóór 1 Januari moet worden afgedaan en dus zoo spoedig mogelijk in de afdelingen zal worden onderzocht.

Ik geef thans het woord aan den heer van Embden, die het gevraagd heeft.

De heer van Embden: Mijnheer de Voorzitter! In Februari dezes jaars is de Eerste Kamer niet bereid gebleken, het wetsontwerp tot wijziging der Postwet aan te nemen, dan nadat de Minister van Binnenlandsche Zaken had toegezegd

(van Embden e. a.)

de uitgaven, waarop de afschaffing van den portvrijdom de gemeentebesturen te staan kwam, ten laste van het Rijk te nemen, en nadat de Minister van Waterstaat betoogd had de afschaffing te zullen opschorten tot de wettelijke regeling dier vergoeding zou zijn tot stand gekomen.

Evenwel, in een brief van 28 November jl. aan u, Mijnheer de Voorzitter, heeft de Minister van Waterstaat de afschaffing van den portvrijdom aangekondigd tegen 1 Januari a. s. en in antwoord op een door mij deswege gestelde korte vraag heeft Zijn Excellentie verklaard, zijn belofte aan de Eerste Kamer te betreuren, en bij nadere overweging terug te nemen.

Naar aanleiding van een en ander heb ik de eer de Kamer voor te stellen den bedoelden brief van den Minister vóór 31 December a.s. in openbare bespreking te nemen.

De Voorzitter: De heer van Embden stelt voor den brief van den Minister van Waterstaat betreffende de afschaffing van den portvrijdom in openbare bespreking te nemen. Als de Kamer zich daarmede kan vereenigen, zou ik willen voorstellen den Minister van Waterstaat uit te noodigen in de vergadering tegenwoordig te zijn, en de bespreking te doen plaats hebben op een nader te bepalen dag.

De heer de Gijsselaar: Mijnheer de Voorzitter! Het kan aan mij liggen, maar ik begrijp niet goed wat de heer van Embden voorstelt. Wij zijn hier in een tak van volksvertegenwoordiging en moeten wij nu gaan discussieeren over brieven, die aan u, Mijnheer de Voorzitter, gericht zijn? Er moet toch een zekere orde zijn! Wij moeten ons toch houden aan wetten en het Reglement van Orde. Die brief is aan u gericht, Mijnheer de Voorzitter, en kan hier dus moeilijk in discussie worden gebracht. Ik kan best begrijpen, dat de heer van Embden de zaak van de afschaffing van den portvrijdom wil bespreken en wanneer hij zijn doel kan bereiken op een andere wijze, heb ik daartegen geen enkel bezwaar. Maar de methode, die hij nu voorstelt te volgen, lijkt mij verkeerd. Voorloopig zou ik dus willen zeggen, dat ik ben tegen het voorstel van den heer van Embden.

De heer Fokker: Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij volkomen vereenigen met het denkbeeld van den heer van Embden om de afschaffing van den portvrijdom in bespreking te brengen. Verleden jaar bestond er een algemeene neiging bij de Kamer om het wetsontwerp te verwerpen, omdat van verschillende kanten bezwaar werd gemaakt wegens de kosten, die aan de afschaffing waren verbonden voor waterschappen en gemeentebesturen. Toen heeft de Minister van Waterstaat gezegd, om het wetsontwerp er door te krijgen, dat hij voor waterschappen geen toezegging kon doen, maar dat voor de gemeentebesturen de portvrijdom zou worden gehandhaafd.

Het is alleen de vraag, of het niet beter is, dat in plaats van den brief in discussie te brengen, door den heer van Embden verlof wordt gevraagd om den Minister te interpeleeren.

De heer van Embden: Mijnheer de Voorzitter! Nu eenige leden dezer Kamer aan de hand hebben gedaan, dat hetgeen ik wenschte te bereiken op betere wijze gediend werd door het middel van interpellatie, zou ik willen mededeelen, dat ook ik dit middel wel overwogen heb, en dat ik alleen daarom dien weg niet heb ingeslagen, omdat het mij scheen, dat het in deze Kamer weinig toegepaste middel der interpellatie voor deze zaak misschien wat te wijsch, te pompeus zou zijn. Dat de vorm, dien ik daarvoor in de plaats koos, niet geheel verwerpelijk is, kan eenzijdig hieruit blijken, dat de Tweede Kamer denzelfden brief aan de orde heeft gesteld in een gewone, algemeene discussie, en in de tweede plaats hieruit, dat blijkens het antwoord op de korte vraag, die ik gesteld heb, de Minister van Waterstaat zelf een dergelijke algemeene bespreking schijnt te verwachten, waar hij schrijft, dat hij heeft gemeend:

„aan elk der Kamers van de Staten-Generaal te moeten kennis geven van de bedoeling, om de afschaffing van den portvrijdom te doen ingaan op 1 Januari a.s., door welke kennisgeving de leden van de Staten-Generaal in de gelegenheid worden gesteld zich vóór dien datum omtrent het tijdstip van invoering uit te spreken.”

Het kwam mij dus voor, dat een algemeene bespreking bijna werd uitgelokt. Wanneer evenwel verschillende leden prefereeren, dat ik daarvoor den vorm van een interpellatie kies, dan heb ik daartegen geen bezwaar.

Met terugneming van het eerste voorstel heb ik dus hierbij de eer de Kamer verlof te vragen tot het richten van eenige vragen tot den Minister van Waterstaat.

De Voorzitter: De heer van Embden verzoekt de Kamer verlof tot het richten van een interpellatie betreffende de afschaffing van den portvrijdom tot den Minister van Waterstaat. Ik stel voor het gevraagde verlof te verlenen en de interpellatie te doen plaats hebben op een nader te bepalen dag.

De heer Bergsma: Mijnheer de Voorzitter! U stelt voor, de interpellatie te houden op een nader te bepalen dag. Het zal echter zeer spoedig moeten gebeuren. Ik weet niet, of u voornemens is, de Kamer bijeen te roepen na Kerstmis, doch het zal beter zijn, indien de interpellatie vóór Kerstmis wordt afgedaan. Ik zou daarom willen voorstellen, om, wanneer het den Minister schikt, de interpellatie te doen houden op a.s. Donderdag.

De Voorzitter: Het zal er van afhangen of de Minister van Waterstaat Donderdag in de Kamer aanwezig kan zijn. Het is niet de bedoeling van den Voorzitter om de zaken tegen te houden. Hij zal deze aangelegenheid zoo inrichten, dat aan den wensch van den heer van Embden wordt voldaan. Het spreekt vanzelf, dat deze zaak niet kan worden uitgesteld tot Sint Juttemis; zij moet in ieder geval worden afgedaan vóór 1 Januari.

De heer Bergsma: Mijnheer de Voorzitter! Er moeten natuurlijk eenige uitvoeringsmaatregelen getroffen worden, die eenige dagen van te voren aan de gemeentebesturen worden toegezonden. Daarom wil ik er uw aandacht op vestigen, dat de interpellatie ook moeilijk gehouden kan worden op een van de laatste dagen van het jaar.

De Voorzitter: Ik zal laten informeren of de Minister van Waterstaat Donderdag in de vergadering aanwezig kan zijn. Zoo ja, dan kan de interpellatie dan worden gehouden.

De heer van Kol: Mijnheer de Voorzitter! Ik wilde met een kort woord een voorstel doen omtrent het wetsontwerp tot onteigening van terreinen in de gemeente Wassenaar ten behoeve van de Haagsche Duinwaterleiding. Het is geenszins mijn bedoeling de zaak op de lange baan te schuiven, hetgeen ook uit mijn voorstel zal blijken, doch ik meen, dat er nog enkele punten duister zijn, waaromtrent ik gaarne eenig licht zag verschaft. Er heeft zich toch in deze zaak een novum voorgedaan. Ik heb hedenochtend, met den heer baron de Vos van Steenwijk, een plek bezocht op het terrein, die onteigend zal worden. Nu zijn aldaar, zeer kort geleden, twee boringen verricht: een voor het oppervlakte-water en een voor het artesisch water. En wanneer men die ziet, dan zal men tot de conclusie komen, dat zij wel eenigszins in tegenspraak zijn, althans dit geval niet is toegelicht, in het rapport uitgebracht door de Wis- en Natuurkundige afdeling van de Koninklijke Academie van Wetenschappen. Daarin wordt niet verklaard waarom aldaar het niveau van het artesisch water ongeveer 2 M. blijft beneden dat van het oppervlaktewater. Ik zou daarom gaarne in overweging willen geven, of het niet wenschelijk ware, dat de heeren professor Molengraaf en Dubois, die het rapport hebben samengesteld, werden uitgenoodigd om dat terrein bij „Den-

(van Kol e. a.)

menzee" op Meyendell te bezoeken, om na te gaan, in hoeverre dit novum met hun theorie is overeen te brengen. Het is maar een paar uur rijdens en het kan dus door die heeren gemakkelijk worden gedaan. In verband daarmee zou ik dus, Mijnheer de Voorzitter, willen voorstellen, het wetsontwerp niet morgenmiddag te behandelen, maar aan het eind van de agenda voor deze week, hopende intusschen bovenbedoelde mededeeling te hebben ontvangen.

De Voorzitter: De heer van Kol wenscht in verband met het onderzoek in de duinen voor te stellen, dat het wetsontwerp betreffende de onteigening te Wassenaar niet morgen zal worden behandeld, maar overmorgen. Als de vergadering zich daarmee kan vereenigen, heb ik daartegen geen bezwaar.

De heer van der Feltz: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb tegen het voorstel van den heer van Kol geen bezwaar. Maar als men den beiden heeren vraagt om nog eens naar Wassenaar te gaan — zij moeten van elders komen — dan zou het wel eens zijn, dat zij niet onmiddellijk voor een dergelijken tocht den tijd hebben. Ik zou dus uit deferentie tegenover die beide heeren willen voorstellen, de behandeling dezer zaak nog wat langer uit te stellen dan tot overmorgen.

De Voorzitter: De heer van der Feltz stelt voor het wetsontwerp aan te houden tot de volgende week. Hoe lang de Kamer deze week zal bezig zijn, kan ik op het oogenblik niet beoordeelen, het is dus best mogelijk, dat wij Donderdag of Vrijdag nog hier zijn. Ik geloof dus, dat het voorstel van den heer van der Feltz het werk zou vertragen. Het gemeentebestuur van den Haag dringt op speed aan. Ik geloof dus, dat aanneming van het voorstel van den heer van der Feltz geen aanbeveling verdient.

De heer van der Feltz: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb

(van der Feltz e. a.)

mijn voorstel gedaan om het voorstel van den heer van Kol beter te doen slagen. Als er morgen een brief geschreven wordt aan de heeren, om hen uit te noodigen het betrokken terrein te bezoeken, kan het best zijn, dat de heeren niet dadelijk voor dat bezoek op den trein kunnen gaan zitten. Daarom heb ik mijn voorstel tot langer uitstel gedaan, en meen ik het, om het succes van een eventueel bezoek te bevorderen, te moeten handhaven.

De Voorzitter: Ik kan mededeelen, dat wij waarschijnlijk toch gedwongen zullen zijn na Kerstmis bij elkaar te komen om de Indische leening te behandelen. In zoverre is er geen overwegend bezwaar om aan het verzoek van den heer van der Feltz te voldoen.

De heer van Kol: Mijnheer de Voorzitter! Ik trek alsdan mijn voorstel in ten gunste van dat van den heer van der Feltz.

De Voorzitter: Dan wordt besloten dit wetsontwerp te behandelen na Kerstmis.

De vergadering wordt gesloten.

VERBETERINGEN.

In de redevoering van den heer van Nierop, bladz. 77, kolom 1, regels 25 en 26 v. b., staat: „Vergeet daarbij niet, dat de gemeente-inkomstenbelasting niet vóór 1925 word ingevoerd.”; lees: „Vergeet daarbij niet, dat de Rijksinkomstenbelasting niet vóór 1915 werd ingevoerd.”.

Bladz. 82, kolom 2, regels 19 en 20 v. o., moet onder de aangenomen ontwerpen van wet tot naturalisatie van L. Aerts e. a. vervallen dat betreffende Hermann Josef Ferdinand Aloysius Hubertus Maria Wolff Metternich.